

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очі і душу ми вигнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня
крім неділі і руских свят
о год. 6-їй пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 5
ул. Ліндого. — Експедиція
місцева в Агенції Соколовського
в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
15 кр. від стрічки.

Консолідаційно-опозиційна логіка.

Виходячи в Будапешті популярна ча-
сопись «Неділя» подала в 26 ч. з 26 черв-
ня с. р. ось яке

Извѣщеніе.

Во Львовѣ въ Галичинѣ (Lemberg-Ga-
lizien) находится просвѣтительное Общество,
подъ названіемъ «Общество им. Мих. Кач-
ковского», которое назначило себѣ задачу:
росширять между русскимъ народомъ въ
Австріи науку, любовь къ прадѣдному св.
церковному обряду, религіозность по
правильному своему св. обряду
(отже є і неправильний обряд! Ред.), обы-
чайность, трудолюбіе, трезвость, оцадность,
гражданское сознание и всяки другіи чест-
ноты. Кому то все лежитъ на сердцѣ, той
долженъ приступить до того много заслу-
жившогося Общества им. Мих. Качковского.
Дѣйствительнымъ членомъ сего Общества
можетъ быть каждый австрійскій обыватель
русской народности, который сложить разъ
на всегда 20 кр. вписового, а кромѣ того
вкладку по 1 зл. щод року. За тое полу-
чаетъ каждый членъ що мѣсяць по одной
хорошей книжочкѣ съ прекрасными повѣ-
стями, или о господарствѣ, а также при
концѣ года богатый въ содержаніи ка-
лендарь.

Есть то единственное (!) русское
Общество въ Галичинѣ, которое имѣетъ
наибольшее членовъ. А членами суть: свя-
щенники, чиновники, учителя, мѣщане и
нѣсколько тысячъ селянъ. Належить также
богато членовъ до того Общества и на
Венгрии.

Кто однако еще не есть членомъ такъ
хорошого и полезнаго Общества, най на-

дошлетъ сейчасъ 1 зл. (двѣ короны) яко
членскій вносъ, а 20 кр. (40 леп.) вписо-
вого, а будетъ принятымъ въ члены, и
книжочки ему сейчасъ выплутся.

Се «извѣщеніе» подали ми не тому,
щоби вдавати ся в розбір сего питаня, яку
то «религіозность по правильному своему
св. обряду» розширяє згадане «общество»,
або щоби перечити ся з ним, чи оно є
«единственное» в Галичинѣ, а лише тому,
щоби пояснити нашимъ читателямъ, як видѣл
народовского товариства «Просвѣта» розу-
міє свою дѣяльність. З нагоди появи сеї
оповістки «общества им. Качковского» в
«Недѣлѣ» домагав ся один член видѣлу
товариства «Просвѣта», щоб до сеї часо-
писи, котра розходить ся в Угорщині у
великѣм числі (як львівска «Народна Часо-
пись»), подати подібну оповістку про това-
риство «Просвѣта» і тим способомъ звести
угорскихъ Русинів, що тамто не є «един-
ственное русское общество въ Галичинѣ»
і щоби для «Просвѣти» приєднати там чле-
нів та причинити ся до розширення просвѣти
і національної свѣдомости між рускимъ
народомъ на Угорщині. Один молодой етно-
графъ рускій, що має зносини з угорскими
Русинами, заявивъ навіть готовість таку опо-
вістку про товариство «Просвѣта» написати
і переслати в редакцію «Недѣлѣ» до опо-
віщення, щоб лише видѣл на се згодив ся.
Однакъ противъ того виступивъ батько консолі-
дацій, голова товариства «Просвѣта», і
доказував, що ми стоїмо в опозиціі
не тільки противъ австрійского, але й про-
тивъ угорского правительства і для-
того не можна намъ давати такої оповістки
до часописи, піддержуваної угорскимъ пра-
вительствомъ.

Ось до якихъ поглядівъ дійшли наші
консолідатори, ось яка у нихъ виробила ся
консолідаційно-опозиційна логіка. Коли

«общество Качковского» і москвофільскі
видавництва старають ся всякими спосо-
бами і дорогами втиснути ся під стріху на-
шого селянина, щобъ єго приєднати для
своєї ідеї, видѣл товариства «Просвѣта»
робить опозицію противъ угорского прави-
тельства, не звѣщає про своє істнованє
угорскимъ Русинамъ, щобъ, борони Боже, хто
з нихъ з правительственной часописи не до-
відав ся про істнованє «Просвѣти» і єї
книжочки та не вписавъ ся в члені. Видѣл
«Просвѣти» робить опозицію угорскому
правительству, а книжочки товариства не-
хай собі лежать спокійно в магазині това-
риства «Просвѣта», щоби селянинъ або
священникъ угорско-рускій остававъ дальше
в темноті і несвѣдомости, або жививъ свого
духа отруєю і пасквілями на «фонетиків»,
розширюваними обществомъ ім. Качковского.
Ось до чого довело консолідаційне замо-
тиленє, ось якъ забило оно памороки про-
водирамъ консолідацій, що вже не в силі
здоровими і ясними очима глянути на свѣт
Божий. Загальні збори товариства повинні
би поучити видѣловихъ, що народна про-
свѣта є зовсѣмъ що инше, якъ консоліда-
ційно-опозиційна теорія, котра наносить
справдешну шкоду нашій народній справі.

З вистави огородничо-садівничо-пасічничої у Львові.

Подаємо понизше надіслану намъ з провін-
цій статью заводового господаря. Погляди автора
піддають острій критиці устроєнє огородничо-
садівничо-пасічної вистави, а замітні тимъ, що
оціняють єї з огляду на селянське господарство.
Сей осудъ автора не вийшовъ додатно, а поми-
нувши те, що кожда вистава носить і цїху
люксембу, обчислену на притягненє нефахового
загалу великоміської публіки, міститьъ вінъ оправ-

Право вистави застережене.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміграційного руху в 4 актахъ

Льва Лопатинського.

Акт I. Сцена IX. (дальше).

Скубскій (до людей, з котрими балакавъ по-
тихо). Ну, добре. Такъ я вамъ розповімъ коротко
якъ ціла справа має ся (голоснійше). Кождий, що
хоче їхати, мусить зложити на мої руки 10 зр
(між селянами порушенє). Не на шіфкарту, бо-
рони Боже, бо шіфкарта до Бразилії коштує на
одну особу 180 до 200 срібнихъ, а ви дістанете
єї за дурно (селяни тішать ся і дивують). Тихъ
10 срібнихъ піде на канцелярію, бо то треба ажъ
до Америки писати за шіфкарту.

Мошко. Тамъ нічо не коштує, але тутъ у насъ
треба заразъ прибити штемплі, платити такси...
ну, ви знаєте!

Скубскій. Такъ є, тамъ певно ніхто не потре-
бує вашихъ грошей. Якъ хто дасть 10 срібнихъ, ді-
стане за дурно шіфкарту. Тоді єму треба тіль-
ко взяти нашіпортъ у старості і постарати ся о
гроші на дорогу до Фіюми до Італії.

Гаврило (завзято). Я даю заразъ гроші! Про-
давъ порося, аби було чимъ обійти свята; най ті

гроші ідуть на дорогу. Буду вже на рікъ свѣтку-
вати у новімъ краю!

Скубскій. Ото мені чоловік! Я скажу тамъ,
що ви перші зголосили ся. Певно, що не пожа-
луєте того. А якъ ваше чесне імя?

Гаврило. Гаврило Когутъ, уже панъ забули?

Скубскій. Ага правда, отъ видите — Гаврило
Когутъ — не забув, ні!

Гаврило. Але я прошу пана, аби всіхъ брали
з собою, а Микиту Гикала то вже ні!

Микита (підступає). Овва! хіба що таке?
Якъ я схочу їхати, то вамъ до того засі!

Гаврило (до Скубского). То такий чоловікъ—
гіршъ жида! Жидъ борше поратувє християнина, якъ
той Микита Гикало!

Микита (до Гаврила). А ви багато мене ра-
тували? Най кождий себе самъ ратувє, якъ уміє
(до Скубского). Прошу пана, се ми єсєди, такъ
вінъ має до мене анкір...

Скубскій (до Гаврила). Я не можу, чоловіче
добрий, нікому заперечити їхати. Мені сказали,
якъ вписали до васъ: беріть кождого, хто має охо-
ту і здорові руки!

Микита (до Гаврила). А видиш, що твоя бе-
сєда нічо не варта, ти їзкутнику якийсь, ти!

Гаврило. Хто їзкутникъ, ти мені кажешъ їз-
кутнику? Я тобі заразъ покажу, який я їзкут-
никъ! (бере ся бити, другі розбороняють; на той
крикъ входить Мошкова). Тільки стану передъ
яного пана, я єму скажу заразъ, аби не бравъ

з собою такого манта, такого кільметра. Я
впаду на коліна передъ янимъ паномъ і скажу:
жите моє даю тобі і душу, але не бері Микиту
Гикала до свого паньства.

Мошко. Цить! цить! не розпускайте такъ язика!
Що ви говорите такі дурниці за якогось
яного пана? Хто вамъ таке набалакавъ? Не ви-
дите, що людей повні сїни і попідъ вікна? (до
Скубского чємно). Прошу пана, хто має з вами
інтересъ, то заведіть їхъ до себе. Най мені тутъ не
буде криківъ в корчмі!

Скубскій. Ходім, ходім, панове господарі!
Я вамъ покажу все вималованє в книжкахъ, які
тамъ є хати, які збіжа, яка садовина, яка худоба,
яка трава в хлопа висока. Хто хоче подивити
ся, прошу за мною! (іде до своєї комнати, а за
нимъ мужики).

СЦЕНА X.

Мошко, Мошкова.

Мошко (затирає руки). А git geschjeft! Я не
гадавъ, що такъ добре піде. Гої лїзуть, якъ мухи
до меду. Гаврило вже давъ десятку!

Мошкова. А де-жъ тота десятка?

Мошко. Ну... де? Der myschures взявъ!

Мошкова. А Schlag soll dich treffen! То ти
даєшъ єму їсти, пити і ще вінъ всі гроші заби-
рає? Чому тобі заразъ не давъ твое?

Мошко. Ти не розумієшъ geschjeft! При гоїхъ
не можна ділити ся!

дані замітки що-до чисто утилітарної сторони тої вистави.

Як відомо — пише автор — широко заголошена вистава плодів з відділу огородництва, садівництва і пасічництва відбуває ся тепер у Львові. Певно, що єї галузи господарства займають мало не всі уми, позаяк людність Галини складає ся з 80% суспільности рільничої, а відділи повиспі се, можна сказати, побічні єї заняття — а проте і єї доходу.

Нужда Галичини, прославлена п. Щепановським, виступає тут в повній наготі. Праця краевого товариства огородничо-пчільнича сходить мало не до зера.

Товариство зробило виставу, щоби немов зробити пописи своєї праці, та показало ся, що члени товариства з малими виїмками стоять на тім ступени розвою сих побічних галузей господарства, на яким стояли тому літ 10, 20, 25 а далеко може низше, — як перед цілою соткою літ.

Тверджу се виразно, бо перед 100 літ не було в нашім краю селянського обійстя, де би не красували ся сади, в котрих дерева гнули ся від всякого рода штетин і дульок, а було се наслідком Йосифинського патенту, після котрого ніякий жених сільський не дійшов до вінця, доки не виказав ся 12-ма власною рукою на власнім огороді засадженими щепами.

Єли-б яке товариство хотіло тому 100 літ зробити виставу овочів, то з певністю закасувала би ся вистава нинішні «прогресси», «бери» і фіґи, а віск і мід не були би репрезентовані одним кружком воску п. Мартинкова і кількома фунтами меду кількох учителів.

Але перейдім до самої вистави. У першім павільоні займає вистава огородництво штучно-цвітне. Се мало нас обходить. Годівля полудневих цвітів не належить до господарства, до гандлевих спекуляційних заводів. Цілий сей павільон запханий ріжними пальмами, бегонями, аґавами, а найменше наших огородових цвітів, годованих по мійських і сільських цвітниках любителями. Увагу глядача звертає лиш збірка цвітів рож, позаяк сезон рож вже минув, і астрів.

Натомість дуже хороша і зі взгядів наукових дуже цінна збірка шкідників так з відділу звірят, як птахів і наїкомих. Дуже хороше представлене свідчить о мовольній праці і замилованю автора (п. Совкуна). Не лишень шкідники але і в господарстві позиточні суть представлені всі звірята, а комахи враз з представленням їх розвою с. є. яєчок, гусениць, а також з шкодою або пожитком, який в господарстві приносять.

Здає ся, що не був би неумістний поступлять до властий шкільних, щоби постарали ся, аби подібні збірки могли находити ся в кож-

дій сільській школі, або щоби в читанках бодай була сея наука докладно представлена, з обовязком учити дїтий сего дословно з книжки на память. Також хороша вистава насіння огородовини і иньших дїл заслугоє на увагу.

Другий павільон має представляти пасічництво. Тут нужда найгірша. Окрім оказів д-ра Цесельського і меду та воску учителя Мартинкова, можна видіти ще кілька слоїків патоки кількох виставців, в більшій части сільських, як пр. Носса з Борткова, Шотурми з Білої, Урбана з Малехова, Гавранка, Михалевича, школи з Кротошина, Милана з Беска, Янковського, Марковского і иньших. Переварів медових майже нема: паньський мід і дереняк д-ра Цесельського, тай тільки. Смаженини і консервів на меду цілковито нема.

З помежи зварядів пасічничих бачили ми кілька так званих «козелків» або скринок на рамки, з котрих ані одна не відповідає своїй цілі; машину до шитя солом'яних уліїв, без представлення, як їх шие ся; якусь буцім то на матку, кліточку, в котрій хіба ніхто матки не держав би, впрочім не відповідаючу своїй цілі; дальше дві не дуже мудрі медарки, якась фаєрка, буцім то на підкур, і величезна порцелянова люлька, яку давнійше бачити було можна в зубах давніших фірманів у Винниках, або давних культуртрегерів, зайшлих до нас на колонізацію.

Ще більша нужда між виставою уліїв. Ані дбалости в уложеню історичного погляду на розвій пасічництва, ані одного улія поступового! Кілька уліїв «славянських», які бачилисьмо на краєвій виставі львівській ще в р. 1880! Ані одного улія системи Рамошинського, котрі то улії суть у декотрих ділтантів дуже високо цінені, ані навіть моделю улія нагородженого великою нагородою товариством пчільничим в Бельгії кілька літ тому.

З уліїв занотувати хіба солом'яний круглий улій незвісного нам виставця. Улій сей дуже добрий після осуду присутних там оглядачів; є теплий, не дорогий, бо солом'яний цілий, а дуже добре надає ся до зимівлі пчіл на дворі. Пчоли в нїм зимуючі суть певні до весни, сли з голоду не обсиплять ся. Велика шкода, що не моглисьмо довідати ся про назвиско виставця, а ще більша шкода, що виставець не виставив і машину до шитя таких уліїв.

Були і иньші улії, буцім то поступові, але в самій річі лиш дорогі а непрактичні. На увагу заслугоє улій п. Носса, учителя з Борткова. Є се улій обсервацийний, за шклом, надаючий ся особливо для науки пасічництва для шкільної молодежи.

До поступу, хоч не до новостий — можна зачислити два кусні штучної воцни в одній салі — а машинка до єї роблення в другій. Але миг би був заряд хоч положити одно при дру-

гім, або бодай написати що то є і до чого служити, бо займаючи ся пчільництвом, а не читаючи «Бартника», не могли і додумати ся, що оно є!

Третій павільон, найкрасший і найбільше займаючий. Запах огородовини, змішаний з воною овочів, вже з далека потягає тебе до сего будняку. Счудуєш ся, коли побачиш великанські овочі саду і думав би, що се з нашого краю! Гарбуз з завбільшки млинського каміня, совічник більший від звичайного решета, капуста як голова нашого селянина, але враз з капелюхом солом'яним власного єго виробу. Морква, петрушка, каліяфіори прехороші! Ба навіть і фіґи!

Але погляньмо, хто се виставляє! Се наша суспільна ерархія, вельможі краю або огородники-гандлярі, або досвідні стадії і школи огородничі.

Но, се хіба у панів можливе — подумаєш, але чи є поступ у селянина? Шукайте — а знайдете! В самій річі знайдеш і селян виставців. Як-жеж їх мало, як-жеж не доходять они з плодами дворів і шкіл!

Найзамітніша вистава відділу коломийського. Тут і селяни хорошо списали ся: Василь і Гаврило Микитюки, Конкольник, Макущак, Тимофійчук, Таклинський. Они виказали, що садовина і огородовина може красно удати ся і на хлопській землі, але треба лиш просвітити і навчити темного селянина, а також подати єму і примір. Аматора овочів може делекувати вистава паньска, але чоловіка-бажаючого добра краєви більше втішить сей куток, в котрім поміщені окази селян. Є тут великий поступ і заразом свідочтво, що єли-б всюди, так як в окрестности Коломиї, занято ся ширенем замилованя до огородництва і садівництва між селянами, то земля наша живо покрилась би численними садами, родячими не кваснички і гнилиці, але овочами, котрі в красі і смаку не уступали би славним на цілу Европу тирольським плодам.

Окрім членів коломийського відділу виставили свої продукти і иньші околиці. І так околиця Львова, а радше Дублян, де як відомо, заложена досвідна огороднича станція і рільничо-школа, до ширеня поступу наукою і розділюванем доброго насіння та зразів ублагороднених дерев овочевих.

З приємністю можна подивити ся на виставу Анастасії Герчух зі Збоїск, Томи Милевича з Грибович і иньших виставців з Малехова, Гаїв, та Чижикова.

Також хорошо представляє ся збірка овочів з околиці Буска, зібрана п. Стахевичем. Занотувати треба також хорошу збірку огородовини господаря Василя Сеньова з села Хлопів.

У всіх відділах скрізь веде перед сільське учительство. Є се хороший обяв. Школа в многих місцях сповняє свою місію, яка їй поруче-

Мошкова. Я розумію gescheift! Він там бере від них гроші, а ти ту тїшиш ся, дурний! Чи ти знаєш, кілька він возьме?

Мошко. Ну, ну, schraj nysz! Я вже буду дивити ся (підходить під двері).

Мошкова (відводить єго на середину). Коли інтерес іде добре, то з тим мишуресом згоди ся инакше. Що то значить тих мізерних два срібних від гої? Він бере цілу десятку! Най тобі дасть пять срібних, або хоть чотири, а нї, то виторгуй на три.

Мошко. Hast Recht! тільки ша, schraj nysz! Я зроблю, що буде добре. (іде до дверей). Herr Skubski, Herr Skubski! Прошу на минутку...

Скубский (за сценою). Зараз, зараз!

Мошко. Тільки на одно слово!

СЦЕНА XI.

Мошко, Мошкова, Скубский.

Скубский. Що такого? Бо я не маю тепер часу, мушу там бути коло них!

Мошко. Лишіть їх, най самі дивлять ся. Як гоєви не договарювати, то він до образка набере сам більшої охоти. Прошу на слово! (відходять на другу сторону). Вам дав Гаврило десять срібних, а ви забрали весь!

Скубский. Та чекайте, потому порахуємо ся! Я з грішми не втікаю!

Мошко. Я виджу, що я зле згодив ся. Мене коштує і нічліг і вікт... То для мене жаден інтерес по два срібні за гої.

Скубский. Така була згода!

Мошко. Що там згода? Ту не їде два, три, ані пять-десять, але ціле село хоче їхати. То весь моя робота. Кілько я мусів наговорити ся з гоїями і як я то говорив! фї! фї! фї! А ви приїхали вже на готове. Я дав вам золотий інтерес в руки!

Скубский. Як для мене інтерес, то і для вас: ви маєте від штуки!

Мошко. Для мене буде інтерес, як возьму по пять срібних від штуки!

Скубский. А що лишить ся для мене? Я маю сам пять ринських, а других пять мушу відсилати до агенції.

Мошко. Є, хто там знає, що ви відсилаєте! Як їх везуть за дурно за море, то не потребують і тої п'ятки!

Мошкова. А що ви ще з боку возьмете від гоїв — хто то знає?

Скубский. Що можу брати з боку? Те що з боку, то я вам вже дарую на латинки!

Мошкова. Ну, ну, то я би в золотих патинках ходила! Ви обіцяєте єму ліпшу землю або насінє, або машини там в Америці, а дурний гої дає рукавичного — ніби я того не знаю?

Скубский. А ви того не рахуєте, що ви зробите на їх ґрунтах?

Мошко. Які ґрунта? Хто з них має ґрунта? То самі халупники. На що мені їх кучок? Що я з тим зроблю?

Скубский. Чому? Є між ними і добрі госпо-

дарі. Оттой — як він зве ся — Якимчук... каже, що має дванадцять моргів ґрунту!

Мошко і Мошкова. Ну, що? Він може хоче їхати?

Скубский. Дуже допитує ся про все! Я певний, що поїде!

Мошко. Той насамперед! Він мусить їхати! Робіть так, аби він поїхав. Ойойой, коби ви се зробили! Єго господарство зараз коло мого лану. Як би я се купив, я був би другий дідиц в селі, я мав би цілий фільварок!

Мошкова. Jo, jo! Sugze noch fer den Danujo Der mus auch wejg!

Мошко. Jo, jo! Ту є ще такий перемудрий парубок! Данило він називає ся. Заберіть собі єго з моєї голови!

Мошкова. Він любить ся з донькою Якимчука, то єго, буде легко взяти. Як они поїдуть то і він поїде з ними.

Скубский. Данило? Ага! Любить ся з донькою Якимчука? Ну, ну, вже я єго заберу.

Мошко (кланяє ся ярмуркою). Aj waj tуг як ви мені се зробите, то будете у мене їсти і пити, що схочете. Я вам нічого не порахую.

Скубский. А з такою що буде? Я не можу дати більше.

Мошко. Як ви мені се зробите, то най вже буде на вашім слові (Мошкова шарпає єго за рукав). Gaj wejg, di meschigene, verschtajst nysz a gescheift (до Скубського). Най вже буде по два ринських від штуки!

на. Коли школа має чим похвалити ся, з певністю і в селі тім, в котрім знаходиться така школа, знайшло би ся не одно, що зайшло зі школи в огорог селянина. Честь такому учительству, що не запізнає своєї задачі, а не обмежує своєї праці лиш на буквари і на «рогавнем wуgażaniu się w języku polskim». (Жаль нам лише, що того самого не міг автор сказати про наших священників, котрі яко практичні господарі, не повинні би обмежувати ся тільки на свої церковні функції і що найбільше — на голословну політику, але живучи між народом, могли-б вести перед у поступовім господарстві та своїм добрим приміром і наукою в тім напрямі двигати его з економічного упадку. Ред.)

Одної річі брак великий кидається в очі. Комітет уряджучий виставу забув на не менше важну річ, а то на огорогничо-садівничо-пасічничу літературу. Література, се термометр сего тепла, яке знаходиться у всякій науковій відомості. Прецінь вийшло вже багато книжок і брошур, трактуючих о тих відділах рільництва, якими пописала ся вистава. Не велика она ще у Поляків, ще менша у Русинів, але належало би прецінь показати і те, що є, яко один з головних способів, якими ширить ся фахову умієтність. Впрочім значіня фахової літератури і її вистави не потреба нам підносити; чейже кождий знає її вагу, але се і для авторів або накладчиків сих творів робить ся кривду. Де нам шукати відомості, що такий або сякий твір вийшов друком? Я би гадав, що комітет повинен був урядити не лиш виставу літератури, але навіть і продажу книжок і брошур, трактуючих о сих галузях рільництва, а ручу, що се було би ся оплатило.

Вистава отже вдала ся і не вдала: як кому. Ще одно бажав би я був побачити на виставі. Радо був би я прочитав таку табличку статистичну: кілька в нашім краю знаходиться товариств політичних — а кілька таких, котрі займають ся підношенем добробиту селян, а далі був би я радо прочитав, кілька наших соїми і виділи краєві і повітові видають гроша на театри, опери, ветеранів, синекури і пам'ятники польських королів і писателів — а кілька на підпорку різних галузей господарства? От доспівайте собі решту, любі читателі!

А тепер рад би я знати, о скільки повітові виділи заняли ся агітацією між селянами, щоби схотіли звідти виставу сю і кілька гроша на сю ціль видали всі повіти! І чи хоч би тисячну часть зробили они в користь сеї вистави з того, що зробили, щоби звабити «хлопа» на обхід Міцкевичівських торжеств? Ми знаємо, що ні. Ей панове, ви зле бавите ся! Хлопови ходить о житє, а ви ему баки забиваєте. З того він їв би хлїб і ви покушали би доброго і дешевого, а вам в голові — дурне!

Ю. Варчин.

Вісти політичні.

З Відня пишуть нам під днем 1. жовтня.

Про причину уступлення д-ра Бернрайтера з кабінету заговорила преса австрійська вселяко. Дійсною причиною однакж доси не подано. Причини нині подані; покажуть ся завтра хибні. О скільки несуть ся вісти в посольських кругах, то годі припускати, щоби причиною уступлення була яка-небудь диференція меж д-ром Бернрайтером а гр. Туном. Гр. Тун хоче для парламентарної більшости позискати клуб німецької шляхти, а др. Бернрайтер вийшов же з того клубу. Німецька шляхта рішилась приступити до розправ над угорською угодою устами Швеґля, а чейже і др. Бернрайтер яко член кабінету змагав до того тим більше, що як-раз заступав в своїм ресорті торговельні інтереси Австрії. Толкувати уступлення д-ра Бернрайтера можна би хіба тим, що гр. Тун в останній своїй інавгураційній річі (30. вересня) зазначив виразніше, що він стоїть при парламентарній більшости, а радше що він і парламентарна більшість бажать взяти ся за позитивну роботу. Час проявити на певно дійсну причину дімісії Бернрайтера. Поки що догадують ся тут, що гр. Бернрайтер упав жертвою підпольної інтриги власних своїх людей, с. є. німецької шляхти, посеред котрої наводяться ся аспіранти на сю посаду. Дехто знає навіть сказати, що ямку під Бернрайтером викопав гр. Штірк, дуже амбітна хоч і дуже несимпатична личність, аспірант на портфель міністра торговлі. Може також бути, що др. Бернрайтер не чув ся на силах, боронити угоди угорської, такої, якою она зложила ся, хоч з другої сторони він-же брав участь в переговорах з Угорщиною. Все те однакж суть ще здогади, потрібна треба приймати з резервою. Хто стане наслідником д-ра Бернрайтера? — і се питане стоїть ще отверте. Припускають, що на разі обійме сей портфель якийсь шеф міністерства торговлі і то хвилево, щоби уступити відтак місце д-рови Мілевському, професорови політичної економії університету краківського і послови державної ради.

В понеділок відбуде ся засідане «Союза». Два дні парламентарної ферії з'ужили послі рускі, словінські і хорватські на те, щоби в тіснійших кружках нарадитись над тим, які поступляти належало би предложити правительству і зажадати їх виконання? По уложенню постулятів і списанню меморандів «Союз» вишле делегатів своїх до правительства на переговори. Делегати ті здадуть відтак справу з свого посольства до гр. Туна клубови, а потім аж буде клуб дебатувати над питанням, яке становище має заняти супроти правительства.

Новинки.

— Іспит зрілости в німецькій гімназії у Львові відбув ся дня 30. вересня с. р. під проводом кравого інспектора Германа. Зголосило ся 10 абітурієнтів з поправками а чотири публичні і один екстерніст з цілого іспиту. З Русинів видержали іспит: Ярослав Вінчковський, Роман Зарицький, Іван Любчак і Никола Мриглович. Один жид провалив ся.

— До рускої гімназії в Перемишлі записало ся сего року шість жидів. Факт се, будь що будь, відрадний. Галичина, се край корінно руский. Наколи-ж відбуває ся в нїм асиміляція за-захожих і прибуткових елементів, то чому як раз в користь Поляків, котрі таки суть у нас нічим иньшим як — захожими! Нас більше тут, отже ми повинні рішати в таких справах. Жаль лише, що жида в руских гімназіях бувають менше терпимі, як в польських, а то вже давно асиміляція жидів була-б прийняла иньший напрям.

— Бурштинські розрухи дочекали ся кінця. Дня 28. вересня с. р. закінчила ся перед трибуналом окружного суду в Бережанах розправа, що тревала три дні, хотай покликано до неї звизж 60 свідків. Трибунал засудив: Вольфа Глюцера на 5 місяців, Мошка Глюцера на 4 місяці, Беріша Шлезінгера на 2 місяці, відтак Івана Голубовського на 6 місяців, Йосифа Гливу на 3 місяці, Івана Табуровського, Казимира Охендовського, Івана Яблонського, Дмитра Гриня по 6 тижнів, Стефана Беднарського, Івана Бабійовського, Івана Крєпкого по 4 тижні, Стефана Крайковського і Михайла Хованця по 3 тижні, Семка Рибак на два місяці. Увільнено Николу Кохана, Микиту Пипа і Микиту Дякова.

— Де народовці? В середу 5-го жовтня с. р. перед полуднем відбуде ся в Коломиї в ратушевій сали окружне віче виборців з V-ої курії округу Городенка-Снятин-Косів-Коломия-Надвірна-Богородчани. День перед вічем т. є. 4-го жовтня вечером відбуде ся в приміщенні коломийської «Читальні» нарада в цілі обговорення зголошених кандидатів. — В суботу 8-го жовтня відбуде ся повітове віче в селі Балинцях, в судовім повіті Гвоздець. — Як ми вже зазначили, цілу виборчу акцію в тім окрузі взяли в свої руки москвофіли під командою загально звісного (з рублехватства) кацапського матадора д-ра Дудикевича. Де-ж діли ся народовці? Не вже-ж славетна консолідація так їх скріпила, що вже не мають сили виступити бо-дай поруч москвофілів? Се мабуть наслідок того тяжкого удару в лице цілій народовецької партії, який она одержала від кацапів на зборах общества Качковського в Самборі. Відомі поховали ся по кутах. Не даром то москвофіли заходять ся всякими способами, щоби «не восколебати так дуже» для них пожеланну солідарність руских партій. (Допись о. Калужняцкого в «Дїл-ї».)

— Против д-а Івана Франка відбуде ся нині в понеділок в тернопільськїм суді повітовім карна розправа за тілесне ушкодження селянина з Березовиці великої, Михайла Підгайного, на передвиборчих зборах в Тернополі в місяці червни с. р. Підгайний мав сказати, що він (др. Франко) гірш жида, бо говорить против віри таке, що й жид не сьмів би щось подібного сказати, і що жида длятого так за д-ром Франком розпинають ся, щоби его вибрати послом. Др. Франко, роз'ярений тим, ударив Підгайного в лице, що той залаяв ся кровю. В додатку приклон-

Скубский (дає ему 2 зр.). Се маєте за Гаврила Когута.

Мошко (хукає на гроші). Дай Боже git gescheift з еміграції! На пічонтік! (ховає гроші).

СЦЕНА ПОСЛІДНА.

Ті самі. Якимчук, опісля решта селян.

Якимчук (виходить з фотографією в руках). Мені найліпше сподобала ся отся сторона. Чи можна би тамки завести господарство?

Скубский (дуже приязно). А для кого-ж се? Се для вас людоньки добрі! Тільки виберіть собі, де хочете і кілька хочете.

Якимчук. То я би отсе вибрав. Тут видно і земля добра і ліс недалеко і от річка є — всяка вигода...

Скубский. Добре, най собі запишу (витягає нотатку).

Якимчук. Але вже напевно, паноньку, то я вам за те ще окремо дам другу десятку.

Скубский. Дякую красно! Я се вже зроблю напевно. От видите, тут є номер (показує на відворотну сторону образу). Я тільки той номер запишу коло вяшого імени і вже тота земля ваша!

Якимчук. Але, коби ви потому не записали на кого другого того номеру!

Скубский. І на те є рада: возьміть той образ до себе. Видите, тепер я вже не маю ані того образу, ані того номеру, — то вам вже ніхто не відбере вашої землі. (Якимчук складає з повагою образ і витягає дві десятки; підчас того входить решта мужиків на сцену).

Сень. А ви вже куме платите? Та порадьмо ся якось... я би також те...

Скубский (дуже чємно). А яка-ж ту рада, людонькове добрі? Хто хоче добре жити і вірно служити нашому ясному панови, той най їде до нового краю! (бере від Якимчука гроші).

Сень. Ба як? то вже треба дві десятки платити?

Скубский. Я не жадаю від нікого більше, як одну десятку! Хіба, що чия ласка для мене особно... (Селяни переморгують ся і завидно дивлять ся на Якимчука.)

Сень. Я тепер на маю гроший, хотьби хотів дати. Хіба позичите мені Мошку, що?

Мошко. А хто віддасть, як ви поїдете?

Сень. Та зараз не їду! Буду продавати газдівство, то віддам.

Мошко. А чи я буду знати, коли ви продаєте. На десятку я не буду інтабулювати ся.

Скубский. Можете позичити, пане Мошку! За Дон Сімеонія я ручу.

Мошко. Ну, як пан ручить, то я безпечний. Як би не віддав, то затримаєте шіфкарту (їде до ляди і витягає гроші).

Грицько. То і мені позичте, Мошку, на шіфкарту.

Мошко. Ти свинське ухо, ти! Що ти перше виговорював на жида, а тепер знов лізеш до жида?

Грицько. Бо ви на то жид!

Василь. Тай я, паноньку, дав би на шіфкарту, але тепер трудний час, нема гроший!

Всі. Тай я би дав! тай я би дав!

Скубский. Добре, мої людонькове, то я вам підожду. За три дні я висилаю гроші до агенції: до того часу позичте, або продайте що, абисьте мали. А тепер я запишу собі тих, що поїдуть.

Всі (пхають ся один наперед другого). Мене пишіть; мене пишіть; паноньку, пишіть мене.

Гаврило. Тільки того Гикала не пишіть!

Конець I. акту.

Дальше буде.

ники д-ра Франка кинули ся на Підгайного і за-
чали его на естраді бити. Але і самим радика-
лами мусіло то видати ся нелюдеким, бо зараз
і вирвали Підгайного з рук розбішеного штабу
д-ра Франка. — О тій події доносили ми ще
в червні, але се видало ся декому майже не-
імовірним, ба, др. Франко навіть прислав нам
запереченє (в досить нечемній формі) того
факту. Побачимо тепер, як випаде судова роз-
права.

— Катастрофа з електричною. На одній з
головних улиць міста Чикаго перервав ся елек-
тричний дріт від трамваю і упав впоперек
дороги. По хвилі надїхала повозка, в котрій
сидїли дві панї. Візник, не обавляючись нічого,
нагнав конї, щоби переїхали через дріт. Скоро
одна конї дїткнули ся дрота, попадали без жи-
ття. Бізник скочив з козла ратувати конї, насту-
пив случайно дріт і повалив ся неживий на
землю. З пань, що сидїли в повозі, не дізнала
ні одна поражєня. Тїло нещасного візника від-
ставлено сейчас до его помешканя.

— Нечувана реклама. Під виглядом нових спо-
собів реклами Швеція здобула ся мабуть на
найбільшу оригінальність. Відвороту сторону
державних банкнотів будуть там задруковувати
авонсами. В місцевості Нью-Йорку знаходять ся вже
в обїгу банкноти на 5 корон, заосмотренї з дру-
гої сторони купецкими авонсами. Перший такий
банкнот, повітаний на грешевім ринку, поручав
публіці знамениті мила і чеколяду.

— Новий монастир реформованих Василіян за-
ведено в селі Михайлівці, кудриньського дека-
ната, а борщівського повіта. Намісництво вже
потвердило заснованє сего монастиря, котрий
буде називати ся: «Монастир кудриньський оо.
Василіян добромилської реформи». В монастирі
має бути трох еромонахів і двох послушників,
а тим монахам не вільно буде взагалї прин. ма-
ти ані публичних дарів ані фондів.

— Нові церкви. В Криволуці, чортківського де-
каната, побудовано нову церкву з мягкого ма-
теріалу під призванєм Благівіщеня пресв. Бо-
городиці. — В Рафалівці, надвір'янского дека-
ната, будувє ся церква під призванєм св. В. М.
Георгія. — В Ягольниці, містечку чортківського
деканата, підновлює ся церква, а головнє іко-
ностас. На ту цїль зібрано вже 1.700 зр. Між
іншими жертвували: Цісар 100 зр., місцевий
власитель більшої посїлости гр. Лянцкоронський
500 зр., один парохіянн 40 зр., прочі по 10 і 5
зр. Всі три згадані висше місцевості лежать
в станиславській єпархії.

— Будова шкіл. Ц. к. краєва рада шкільна по-
становила будову шкіл: в Гвіздичеві, жидачів-
ського повіта, в р. 1899 і 1900; — в Курниках,
тернопільського повіта, в 1900 р.; — в Бачеві,
перемішлянського повіта, в 1901 р.; — в Хро-
могорбі, стрийського повіта, в 1899 і 1900 р.; —
в Шоломії, бобрєцького повіта, в 1898 р. — Всі
ті школи побудують ся при підмозї з краєвого
фонду шкільного.

— «Громадський Голос», орган руских радика-
лів, має виходити на ново по короткий перерві
як довідуємо, вже сими днями. Як нам доно-
сять, наміряють рускі радикали в короткім ча-
сї скликати партійний зїзд, на котрім обгово-
рять ся політичну ситуацію і тактику партії.
В загалї задумують молодші прихильники сего
сторонництва дати ініціативу до живїшого ру-
ху організаційного на галицькій Русі, тим біль-
ше, що в краю ширять ся загальнє невдоволе-
нє з теперішньої політики сконсолідованих сто-
ронництв. Рух радикалів в послїдних часах зна-
чно ослаб, а то по причинї цілковитого матери-
яльного вичерпаня при загальних виборах до
парляменту і при послїдній кампанії виборчій
в Тернополі, де розвинули були сильну агїта-
цію за д-ром Франком.

Телеграми.

Відень, 3 жовтня. Цісар прибув вчєра ве-
ром з Вальзе, де мав забавити до 6 с. м. Чутка
голосить, що прискоренє приїзду стоїть в звязи
з кабінетовою кризою. Гр. Тун мав пові-
домити цісаря, що з огляду на теперішнє поло-
женє парляментарної ситуації, не може дальше
стояти при кермі держави.

Париж, 3 жовтня. Petite République оголо-
шує анонімний лист, котрий доносить, що Пі-
карт заслаб нагло у в'язниці.

Париж, 3 жовтня. Після донесєня Libre
Parole, генеральний прокуратор мав заявити
в своїм рапортї, що на основі існуючого за-
кона ревізія процесу Драйфуса є немо-
жлива; однак може бути цілий процес Драй-
фуса признаний неважним.

Царгород, 3 жовтня. Амбасадори Англії
Франції і Італії вже одержали призволенє сво-
їх правительств на висланє ноти до порти. Ро-
сійський амбасадор ще не одержав такого при-
зволеня. — Нота констатує, що заведенє ново-
го порядку і управи на Креті без попереднього
віддалєня турецьких військ є неможливе. Держави
просять отже султана, щоби схотїв відкли-
кати турецькі війська, а держави прирікають, що
будуть стерегти зверхничих прав султана і ру-
чать за безпечєнство магомеданців на Креті.
Коли-ж султан не згодить ся, держави будуть
примушені прийняти ся за рішучі кроки, а тоді
вже не будуть оглядати ся на зверхничі права
султана. Новий заряд на острові мусить бути
запроваджений з увзглядненєм бажань христи-
янської більшости населєня Крети.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупнї:

Сьвітло церковне

вирост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кїл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самороднє почавши від 70 зр.
за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кїл. посилках почт. в цїні
по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко
ВИНО в 5 кїл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —
Інші товари по умїрєних цїнах. 76—?

ГАРМОНІЮМ

до науки сьпіву церковного ви-
готовляє спеціально парова
фабрика інструментів

Івана Сливинського

у Львові, ул. Коперника ч. 16.

За порукою дає на рати. Прощу
жадати цїнника.

Іван Сливинський

фабрикант органів і гармоніюм

205 12—15

у Львові.

РОБИТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ Емілії Соколовської

у Львові, Ринк ч. 29., І. п.

п. ф. ймає ласкаві замовленя і виконує їх густо
вко і по приступних цїнах. 40-104
НА УКУ КРОЮ удїляє в осібних годинах.
Замісцеві панночки приймає на помешканє.

1000

туток цигаретових за
І зр. поручає фаб-
рика туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, ліція Галицька число 12.

Замовляючим 5.000 туток ра-
зом упакованє і відсилка franco.

Галицький Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі інші находячі ся в обїгу 4½% Асигнати касові
з 90-дневним виповідженєм будуть опроцєнтовані почавши
від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційнє, припорученє Всч. Духо-
венству і всім вірним Впрєосв. Митроп. і Прєосв. Еп. Ординариям всіх
трех єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські
зваряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шнїд
огневих.

«Дністеръ» вступив в 6-тий рік своєї діяльності з збіль-
шєними фондами гваранційними, котрих стан з днем 31-го
грудня 1897 вносить:

Фонд резервовий	73.874 зр. 47 кр.	} 176.143 зр. 87 кр.
Резерва премій	52.269 " 40 "	
Фонд основний	50.000 " — "	

Виплачені шкоди до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи
«Дністра» дуже умірковані, услїва обезпечєнь користні, а шкоди лікві-
дують ся безприволочно. Полїси «Дністра» приймає Банк краєвий при
пожичках гіпотєчних.

На житє можна обезпечити ся через «Дністеръ» в Тowa-
ристві взаїмних обезпечєнь в Кракові, котрє дає найкористній-
ші услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваран-
цію і видає полїси і квїти в рускїм язичї.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришенє
з обмеженою порукою, удїляє пожички за оплатою 5½% і
1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або
порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на
3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцєнтованя від членів
третих осіб по 4½%. Удїл членський вносить 25 зр., впи-
совє 1 зр. Членом бути і пожичку дістати може тільки член обез-
печений в «Дністеръ». Інформації удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях і де нема
близько агентів «Дністра», приймає ся.

Львів, ринк ч. 10. (дім «Просьвіти»).

ЛЕВ НОВОСАД

(практикант відєньський)

у Львові, ул. Крута ч. 7.

виконує мужєську, дам-
ську і діточу обув, та-
кож чоботи з холя-
вами для духовень-
ства по як найпри-
ступнійших цїнах.

Рівнож приймає репарації кальо-
шів. — З провінції вистанє ста-
рий оказ на міру. 136 87—140

Зміна льокалю.

Заложєна фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенєсла ся з улиці Трибунальської
ч. 1. на ул. Лукасїньського ч. 4. (пло-
ща Каструм), філія ул. Театральна 16.

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛІВ

також і випозичальня

заосмотрєна в всїлякі зваряди по-
чавши від найбогатших до найскром-
нійших. Цїлі урядженя для покоїв
до спаня, сальонів, їдалєнь і др. —
Меблї орїхові, ольхові, чорні, також
велїзні і гнуті, зеркала і т. д.

Цїни низькі і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

203 43—52

ул. Лукасїньського ч. 1.